

Nota Activabeleid 2023 Gemeenschappelijke Regeling Sociaal

Inleiding

De financiële verordening van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal (GRS) stelt in artikel 6 dat de regels omtrent activeren en afschrijven van vaste activa in een aparte nota "activeren en afschrijven" zijn vastgelegd.

Met het samengaan van de GRS en de GR Drechtwerk is de nota activabeleid 2022 van de GRS aangepast aan de nieuwe situatie. Dat betekent een nieuwe nota vanaf 2023. De nota geldt voor de aanschaf van nieuwe investeringen. Voor de bestaande activa verandert er niets. De financiële impact van deze nota in relatie tot de bestaande activa bedraagt nihil.

Aan deze nota liggen het meest recente BBV en de notitie Materiële Vaste Activa van de commissie BBV ten grondslag.

De nota is als volgt opgebouwd. Voor een goed begrip van deze nota is als eerste kort toegelicht wat een investering onderscheidt van andere uitgaven en waarom investeringen geactiveerd worden. Daarna is de belangrijkste en relevante wet- en regelgeving voor het activeren en afschrijven van activa opgenomen. Als laatste volgt de wijze waarop de GRS hieraan invulling geeft en wordt uitgelegd hoe het beheer van kapitaalgoederen en onderhoud plaats vindt.

Wat zijn investeringen

Investeringen zijn net als andere uitgaven noodzakelijk voor het bereiken van bepaalde doelstellingen van de organisatie. Investeringen onderscheiden zich op twee wijzen van andere, reguliere uitgaven.

- Uitgaven worden gezien als een investering indien dat wat wordt aangeschaft *een meerjarig nut* heeft. Dat betekent dat het gebruik van dat wat wordt aangeschaft zich over meerdere jaren heen spreidt.
- Daarnaast onderscheidt een investering zich van andere uitgaven door *de hoogte van de uitgaven* die direct samenhangen met de aanschaf. Ook wel de activeringsgrens genoemd.

Als een uitgave aan beide criteria voldoet, kan het op de balans worden geplaatst. Een investering wordt op de balans gerubriceerd onder de vaste activa. Vandaar dat ook wel gesproken wordt over het *activeren* van uitgaven op de balans.

Door de investering op de balans te plaatsen wordt de waarde van de investering meerjarig tot uitdrukking gebracht. Door het gebruik en bezit van een investering daalt de waarde van een investering. De waardedaling wordt zichtbaar door op de investering af te schrijven. De wijze waarop wordt afgeschreven is niet voorgeschreven, maar dient wel plaats te vinden op een stelselmatige en bestendige wijze. De oorspronkelijke waarde minus de cumulatieve afschrijvingslasten vormt de boekwaarde van een investering. De boekwaarde is de waarde waartegen de investering op de balans staat. Het moment waarop gestart wordt met afschrijven is niet wettelijk voorgeschreven en is opgenomen in deze nota.

Het activeren en afschrijven vereist een stelselmatig uitvoering met duidelijke kaders. De kaders die de GRS hierbij hanteert liggen vast in deze nota. Wet- en regelgeving is de basis voor de kaders.

Wet- en regelgeving met betrekking tot waarderen, afschrijven en onderhoud kapitaalgoederen

Het wettelijk kader bestaat uit de Gemeentewet (artikel 212) en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De artikelen 33 tot en met 36, 51 en 52 én 59 tot en met 65 van het BBV gaan in op de vaste activa. Artikelen 9 lid 1c en 44 lid 1 gaan over het onderhoud van kapitaalgoederen en het vormen van een voorziening hiervoor.

Vaste activa worden naar hun aard in de BBV onderscheiden in drie soorten.

- a. immateriële vaste activa
- b. materiële vaste activa
- c. financiële vaste activa

Ad a. Immateriële vaste activa zijn die vaste activa waar geen fysieke bezittingen tegenover staan. De immateriële vaste activa bestaan uit:

- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van (dis)agio;
- kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief;
- bijdrage in activa in eigendom van derden.

GRS heeft nu geen immateriële activa in bezit.

Ad b. Materiële vaste activa zijn investeringen met een meerjarig economisch nut of investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Alle investeringen moeten worden geactiveerd. Een uitzondering hierop vormen de kunstvoorwerpen met cultuurhistorische waarde en investeringen van geringe waarde, deze investeringen worden niet geactiveerd. Alle materiële vaste activa moeten worden afgeschreven, behoudens op grond. Er zijn drie soorten materiële vaste activa, die afzonderlijk in de balans worden opgenomen:

1. investeringen met een economisch nut;
2. investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
3. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

GRS heeft tot nu alleen investeringen met een economisch nut, de eerst genoemde categorie. Materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.

Ad c. Financiële vaste activa zijn activa die een financiële waarde vertegenwoordigen of een bezit. Te denken valt hierbij aan verstrekte geldleningen en deelnemingen in de vorm van aandelen. Financiële vaste activa moeten altijd worden geactiveerd, maar worden -gezien de aard- niet afgeschreven.

GRS heeft (na het samengaan met de GR Drechtwerk) als financiële activa de deelnemingen in Stroomlijn BV, Baanbrekend Detacheren BV, WerXaam BV en Drechtwerk BV. In Stroomlijn BV en Baanbrekend Detacheren BV zijn er langlopende leningen.

Het BBV verplicht dat over het onderhouden van kapitaalgoederen in de begroting een paragraaf wordt opgenomen. Hierin wordt het beleidskader, de financiële consequenties en de vertaling hiervan uitgewerkt. Het beleidskader wordt verder uitgewerkt in een concreet onderhoudsbeheerplan. Zo'n plan is verplicht als het gaat om het vorming van een onderhoudsvoorziening op de balans.

De GRS heeft (na het samengaan met de GR Drechtwerk) een meerjaren onderhoudsvoorziening voor het pand aan de Kamerlingh Onnesweg.

Waarderen en afschrijven binnen de GRS

Binnen de regelgeving van het BBV wordt met de nota Activabeleid een aantal praktische uitgangspunten vastgelegd, die leiden tot een eenduidige en systematische werkwijze bij het activeren en afschrijven van investeringen met een economisch nut.

1. Activeringsgrens

Investerings van een beperkt bedrag worden niet geactiveerd, maar komen meteen ten laste van de exploitatie in het jaar waarin de investering in gebruik wordt genomen.

GRS hanteert een activeringsgrens van € 50.000 (exclusief verrekenbare of compensabele BTW). Daaronder hoeft niet geactiveerd te worden.

Deze grens geldt per investering. Een uitzondering hierop is als gelijksoortige goederen worden aangeschaft al dan niet op een verschillend tijdstip binnen een boekjaar. Voorbeeld is de aanschaf van laptops. Het aanschaffen van één laptop zal niet leiden tot activering, de aanschaf van 100 laptops wordt gezien als één investering.

2. Bijdragen van derden

Het kan voorkomen dat de GRS voor een investering een financiële bijdrage van een derde partij ontvangt, die in directe relatie staat met de investering. In dat geval wordt die bijdrage in mindering gebracht op de waarde van de investering conform artikel 62 BBV. Feitelijk is de verrekening van BTW hier onderdeel van, de GRS is zelf geen deelnemer in het BTW-compensatiefonds maar verschuift en factureert de BTW naar de gemeenten die wel deelnemer zijn, met als resultaat dat de GRS veel investeringen zonder BTW kan activeren.

Bijdragen van derden worden op de waarde van het desbetreffende activum in mindering gebracht.

3. Rentelasten

Om een investering te doen wordt beslag gelegd op financiële middelen, wat rentelasten met zich meebrengt vanaf het moment van investeren. Het BBV stelt regels voor de berekening van het rentepercentage waarmee wordt gerekend, en stelt met name beperking aan de toegestane afwijking tussen de rekenrente en de werkelijke rentelasten. Het rentepercentage (omslagrente) wordt ieder jaar in de begroting van de GRS vastgelegd en bij de jaarstukken getoetst of de afwijking tussen realisatie en prognose valt binnen de grenzen die het BBV stelt.

Het percentage rekenrente wordt jaarlijks in de GRS-begroting vastgesteld.

Bij omvangrijke, meerjarige investeringsprojecten kunnen de rentelasten tijdens de investering aanzienlijk zijn. Bij de GRS zijn de investeringen van dien aard dat de tijdsduur tussen de start van de investering en het moment van oplevering relatief kort is. Rentelasten tijdens de investering zijn dus beperkt, en komen ten laste van de exploitatie. Vanaf het moment van start van de afschrijving komt de rente ten laste van het betreffende taakveld.

Rentelasten tijdens de investering worden niet geactiveerd.

4. Afschrijvingsmethode

Er zijn meerdere afschrijvingsmethoden, waarvan de lineaire en annuïtaire methoden het belangrijkste zijn.

Bij een lineaire afschrijving zijn de afschrijvingen jaarlijks gelijk, terwijl de rentelasten dalen. De totale jaarlijkse kapitaallasten laten daarmee een dalend verloop zien. Bij de annuïtaire methode zijn de totale kapitaallasten jaarlijks gelijk en leidt tot een meer stabiel kostenniveau.

De methode van lineair afschrijving wordt door GRS in principe toegepast. Bij uitzondering kan hiervan worden afgeweken door middel van een expliciet besluit door het Algemeen Bestuur.

5. Start van de afschrijving

De commissie BBV doet de aanbeveling om in de financiële verordening op te nemen wanneer met het afschrijven van een nieuw kapitaalgoed wordt begonnen. Mogelijke keuzes hierbij zijn:

- vanaf het begin van het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt (een volledig jaar afschrijving); of
- medio het begrotingsjaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt (een half jaar afschrijving); of
- vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/ verworven wordt; of
- vanaf het moment van ingebruikname.

GRS start met afschrijven in het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt en in gebruik is genomen.

6. Termijnen van afschrijving

De afschrijvingstermijn is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. Het is gebruikelijk hiervoor de economische levensduur te hanteren. Dat is de periode waarbij naar schatting de totale kosten van gebruik, onderhoud, kapitaallasten en vervanging, het laagste zijn. Voor gelijksoortige activa moeten in principe dezelfde afschrijvingstermijnen worden gebruikt, daarvoor wordt de bijgevoegde tabel gehanteerd. Voor hard- en software wordt de afschrijvingstermijn gebaseerd op het principe '3 jaar, tenzij'. Voor aanpassingen aan een pand schrijft het BBV een afschrijvingsduur voor die eindigt op de datum waarop het huurcontract zal eindigen of een pand wordt afgestoten.

De afschrijvingstermijn wordt gelijk gesteld aan de economische levensduur, navolgende tabel geeft als richtsnoer de afschrijvingstermijnen weer. Bij uitzondering kan hiervan worden afgeweken door middel van een expliciet besluit door het Algemeen Bestuur.

Soort investering	Afschrijvingstermijn
Gebouwen	30 jaar
Grond	0 jaar
Voorzieningen aan terreinen/aanpassing aan gebouwen (mits levensduurverlengend)	25 jaar
Verbouwing bedrijfsgebouw	6 - 15 jaar*
Inrichting bedrijfsgebouw	15 jaar*
Installaties	15 – 20 jaar
Machines	15 jaar
Meubilair	10 - 20 jaar
Vervoersmiddelen	5 - 10 jaar
Hardware	3 – 5 jaar
Software	3 – 5 jaar

* NB! Het pand "Hellingen" in Dordrecht is gehuurd tot en met 2025. De afschrijvingstermijn van investeringen in het pand is tot het einde van het huurcontract.

7. Componentenmethode

Binnen één investering kunnen onderdelen voorkomen met een verschillende economische levensduur. Het is toegestaan dat voor die verschillende onderdelen verschillende afschrijvingstermijnen kunnen

worden gebruikt. Dit wordt de componentenmethode genoemd. Indien deze gehanteerd wordt geldt deze voor alle gelijksoortige activa.

In voorkomende gevallen maakt de GRS gebruik van de componentenmethode.

8. Restwaarde

De restwaarde van een actief is de waarde die het actief nog heeft aan het einde van de economische levensduur. Het vertegenwoordigt de opbrengstwaarde die na de gebruikstermijn nog gerealiseerd kan worden, verminderd met de te maken kosten voor verwijdering, verplaatsing of vernietiging. Doordat restwaarden vaak ver in de toekomst liggen is deze waarde moeilijk in te schatten. Daarnaast zijn er grote onzekerheden over eventueel te maken kosten aan het einde van de levensduur van het actief.

Wanneer de verwachte gebruiksduur korter is dan de verwachte economische levensduur van het actief, is er altijd sprake van een restwaarde. Voor bepaalde investeringen is duidelijk dat er een resterende waarde zal zijn na een beperkte gebruikstijd, zoals voertuigen. Voor deze investeringen hanteren we de economische gebruiksduur als afschrijvingstermijn, deze kan langer zijn dan de feitelijke periode van gebruik zodat bij eerder afstoten een boekwaarde resteert.

De restwaarde van de activa wordt op nihil gesteld bij de berekening van de afschrijvingen.

Beheer van kapitaalgoederen en onderhoud

Onder kapitaalgoederen wordt verstaan: de in eigendom verkregen terreinen, gebouwen en installaties en onderhoud e.d. voor gehuurde/gepachte objecten. Hieronder vallen de volgende locaties:

- De locatie van Drechtwerk aan de Kamerlingh Onnesweg 1 te Dordrecht
- De locatie van de Sociale Dienst Drechtsteden aan de Hellingen/Spuiboulevard te Dordrecht.

Voor de locaties voert de GRS haar onderhoudsbeleid met regulier onderhoud via de jaarlijkse exploitatie. Dit is opgenomen in de begroting onder de kosten voor "Onderhoud".

Meerjaren onderhoudsvoorziening

Voor het groot onderhoud aan de locatie van Drechtwerk aan de K. Onnesweg is sinds 2016 een meerjaren onderhoudsvoorziening gevormd. De meerjaren onderhoudsbegroting wordt jaarlijks geactualiseerd in de jarenplanning. Er vindt een jaarlijkse dotatie plaats t.b.v. deze voorziening, deze is eveneens opgenomen in de exploitatie van het lopend jaar. GRS heeft in een meerjarig beheerplan voor haar gebouwen en deze wordt jaarlijks bijgesteld waar nodig.

Voor het pand aan de K. Onnesweg loopt de erfpachtovereenkomst in 2039 af.

Citeertitel en ingangsdatum

Deze Nota kan worden aangehaald onder de naam "Nota activabeleid 2023 Gemeenschappelijke Regeling Sociaal" en treedt op 1 januari 2023 in werking ter vervanging van de nota die op 3 februari 2022 is vastgesteld.